

Universitätsbibliothek Paderborn

Tyrocinium Theologicum

Francolini, Baldassare Herbipoli, 1710

Pars III. De Theologia Polemica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39295

TYROCINII THEOLOGICI

PARS III.

In qua agitur de Theologia Polemica.

Unc præcipuè fructum, ùt paulò antè innuebam, ex Theologia speculativa decerpimus, nempe expeditam & facilem rationem pugnandi cum hæreticis. Quare ex Theologia speculativa oritur Theologia Polemica, quæ hujusmodi pugnam instituit, ac de omnibus Fidei controversiis eos.

1. Disc. Mihi quidem is animus non est; utile tamen suerit ad quandam eruditionem, notitiam aliquam harum controversiarum habere: quan-

qui cum Infidelibus disputare velint,

Gs

da

informat.

xi.

er-

n.

S,

12

a-

e-

læ

U-

A.

ti-

12-

ol-

11-

0-

12=

no

154 Tyrocinii Theologici

do igitur utilitati meæ tam amanter consulis, hanc mihi tradere ne graveris.

§. I.

Proponuntur chronologice Fidei Controversia.

Rima controversia fuit cum Politheistis & Idololatris. Primus enim error in materia Fidei fuit eorum, qui plures admisêre Deos, hinc dicti Politheistæ; qui & creaturis affinxêre divinitatem, earúmq; imagines & idola cultulatriæ adoraverunt, hinc dicti idololatræ, quorum alii adoravêre maximas arbores pro Diis, ùt Indi: alii Solem, ut Persæ: alii bestias terræ ùt Ægyptii, qui adoravêre crocodilos. Alii homines vel prudentià, vel virtute militari, aut alia dote natura, vel rebus utiliter gestis nobiles, ùt primum Affyrii, & postea Graci, Romaníque. Alii demum dæmones ipsos in statuis, aut ex adytis oracula reddentes, ùt populi innumeri.

2. Secunda fuit cum Atheis, omnem Divinitatem negantibus, dicentibus que, mundum hunc universum ex atomis ab æterno & ex se existentibus, ac tandem cala in hunc rerum ordinem nexúmque conglobatis, extitisse. Hi fuere Thales Milesius, Anaximenes, Heraclitus & Empedocles Philo-

sophi Græci.

n

u

e

t

S

10

3. Tertia fuit cum Deistis, seu Philosophis, qui omnem doctrinam à Deo revelatam rejecêre, ídque solum professi sunt, & profitendum docuerunt, quod lumen rationis dictat, nempe unum Deum existere, & inculpate vivendum. De his videtur locutus D. Paulus, dum monet Colossenses cap. 2. v. 8. Videte, ne quis vos decipiat per philosophiam, & inanem fallaciam; hosque sugillat S. Augustinus tract. 45. in Jo. Eserunt quidam philosophi de virtutibus & vitiis sublimiatractantes, qui etiam dicere auderent hominibus: nos sequimini, sectam nostram tenete, si vultis beate viwere; sed non intrabant per ostium. Ho156 Tyrocinii Theologici

rum secta dicta est etiam Philosophis-

4. Quarta controversia fuit cum Sadducæis & Samaritis, quorum primi negabant resurrectionem mortuorum, ut ait Matthæus cap. 22. In ello die accesserunt ad eum Sadducai, qui disunt, non esse resurrectionem. Samaritæ autem oriundi ex Ethnicis, quos Salmanasar abducens captivum Dei populum ex Palæstina, in hanc regionem transmiserat, sic Judaicam Religionem susceperant, ut superstitiosa multa & gentilitia retinerent, habiti proinde tanquam hæretici à Judæis; unde illud convitium in Christum: Nonne bene dicimus, quia Samaritanus es tu? Joan: c. 8.

Christi adventum cum Hebræis negantibus, jam advenisse Messiam, credentibúsque, venturum tanquam Regem temporalem, qui alios Reges perdat, & Regnum Hebræorum tempo-

rale restituat, augeatque.

6. Sex-

6. Sexta controversia suit cum Pharisæis ad Fidem Christianam conversis, sed retinentibus, contendentibúsque esse retinendam cum nova Christi lege, veteris observantiam, dequibus S. Luc. Act. cap. 15.

de quibus S. Luc. Act. cap. 15.
7. Septima controversia fuit cum
Simonianis, seu Simoniacis, qui Si-

Simonianis, seu Simoniacis, qui Simone Mago magistro, dicebant, Mundum non à Deo, sed ab Angelis fuisse conditum; non fore resurrectionem mortuorum; licitum esse promiscuum fæminarum usum; dona gratiæ venalia esse. Ex hoc Simone innumeri orti sunt errorum magistri, Cerinthus, Ebion, Menander & alii, qui circa an. 70. præter alios turpissimos errores docuerunt, Christum fuisse purum hominem, ac proinde negârunt, eum cum Verbo Divino unam eandémque personam esse; de quibus Jo: ep. 1. cap. 4. v. 3. Et omnis Spiritus, qui solvit fesum, ex Deo non est, & hic est Antichristus.

G 7

8. Octa-

8. Octava controversia suit cum Nicolaitis, qui dicebant, licere sornicationem, & vesci Idololytis. Incertumest, an eorum auctor suerit Nicolaus unus ex septem Diaconis, de quibus mentio sit Act. cap. 6.

9. Nona controversia suit cum Saturnianis, & Basilidianis, quorum primi auctore Saturnino Menandri discipulo circa annum 118. docuerunt, Christum apparenter, & in specie tantum apparuisse; Basilidiani verò authore Basilide & ipso Menandri discipulo circa an. 124. non solum carnis resurrectionem negârunt, sed virginitati nuptias æquiparârunt; multa circa Incarnationem, Trinitatem, & Mundi creationem delirabant, & persecutionis tempore Christum citra culpam negari posse dicebant.

Millenariis, sive Chiliastis, qui auctore quidem Cerintho, sed aliis postea sectæ propagatoribus, circa an. 130. docuerunt post resurrectionem Christum per mille annos regnaturum in terris cum Sanctis in deliciis,

& voluptatibus corporis.

an. circiter 150. cum Cerdonianis, Secundianis, Marcionitis, Valentinianis, & Gnosticis demum omnibus, qui præter turpissima, quæ tanquam licita permittebant, videntur in eo convenisse, quod duo essent rerum principia, unum bonum, alterum malum, & quod Christus Dominus non verè habuerit carnem humanam, sed vel solùm apparentem, vel carnem quandam Cœlestem, & impassibilem.

12. Duodecima controversia suit cum Quartodecimanis, dicentibus, Pascha celebrandum esse 14. Luna, quocunq; hæc occurrisset hebdomadædie. Hi erant Episcopi Orientales. Contentio autem ortum habuit sub Aniceto, aucta est sub Eleutherio, viguítque usque ad Victorem, qui

circa

circa an. 198. instituit, ut Pascha celebraretur, non decimâ quartâ Lunâ more Judzorum, sed die Dominico decimam quartam Lunam, & Aquinoctium vernale immediate sequente, prout ab Apostolis traditum erat, & observabat Ecclesia Romana. Nec acquiescentibus adhuc multis Orientalibus Episcopis, suit hocipsum in Niczno I. sancitum, & in aliis postea Conciliis confirmatum.

fuit circa an. 173. cum Tatiano, ejusque discipulis, qui docebant I.
Matrimonium malum esse, hinc Encratitæ appellati, id est continentes.
2. carnes quoque malas esse, à malo
principio, id est, à Dæmone creatas;
similiter vinum, ac proinde ab utroq;
abstinendum, quod ipsum docuit eodem tempore Severus, unde Severiani: Adamitæ quoque circa an. 194auctore quodam Adamo, nudi incedentes nuptias exhorruêre, sed interim

rim promiscuos concubitus permittebant. Horum sectam sæculo 15. quidam Picardus renovare tentavit.

14. Decima quarta Controversia fuit cum Montanistis ex Montano Phrygio (unde dicti Phrygii, Phryges, & Cataphryges, id est, juxta Phryges) qui circa an. 181. cœpit docere, sibi, non Apostolis infusam esse cum Spiritu Sancto gratiarum plenitudinem, secundas nuptias malas ese. Matrimonium posse dissolvi , lapsos post Baptismum salutem consequi non posse saltem per Ministros Ecclesiæ, &c. nova jejunia prædicabat tanquam necessaria, &c.

15. Decima quinta controversia fuit cum rebaptizantibus, nempe docentibus Baptismum collatum ab Hæreticis non valere, ac proinde ab his baptizatos esfe rebaptizandos. Horum auctor fuit circa an. 250. Agrippinus Carthag. Ep. cui & Cyprianus successor adhæsit, antequam ta-

men hic error in haresim abiret.

16. De=

16. Decima sexta controversia fuit per eadem tempora, aut etiam antea cum aliquibus Episcopis rigidioribus, de quibus agit S. Cypr. ep. 54. ad Cornelium Papam, & epist. 52. ad Antonianum, qui aliquibus in majora quædam crimina prolapsis, & præsertim Apostatis, Mechis, & Homicidis veniam etiam in morte

negandam contendebant.

17. Decima septima controversia fuit cum Novatianis qui circa an. 255. prædictum rigorem in omnia crimina extenderunt, addideruntque, non esse in Ecclesia potestatem remittendi peccata post Baptismum commissa, neque deberi baptizatos sacro chrismate confirmari, secundas nuptias vitandas út illicitas. Hujus hæresis auctorfuit Novatianus Presbyter, & Pseudopontisex Romanus, impulsu Novati Presbyteri Carthaginensis.

18. Decima octava controversia fuit cum Sabellianis, qui auctore

San

S

टी

61

ci

h

ta

C

e

rı

n

9

0

t

n

r

f

Sabellico circa ann. 260. docuerunt, Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum esse unam personam cum tribus hisce nominibus.

19. Decimanona controversia fuit circa an. 273. cum Manichæis, qui hæresim Cerdonianorum, Marcionitarum, Carpocratianorum, Gnosticorum, aliorumque prædictorum expressius docuerunt circa duo rerum principia coæterna, unum bonum, alterum malum, addideruntque, nihil esse verè spirituale, sed omnia esse corporalia; hominem non esse liberi arbitrii, & omnium peccatorum causam esse naturam mali principii; vetus Testamentum fuisse à malo principio, ideoque rejiciendum; ab eodem esse carnem & vinum; ac proinde ab utroque abstinendum; animas migrare de corporein corpus &c. Hujus sectæ auctor fuit Manes, sive Manichæus, qui se esse Spiritum Sanctum Paraclitum à Christo promissum dicebat.

1

Z

e

2

2

e

20. Vigesima controversia fuit circa annum 310. cum Donatistis, qui Magistro Donato in Numidia Episcopo docuerunt in Ecclesia esse solos bonos, imò eos solos, qui essent à parte Donati, & rursus, Sacramenta à malis Ministris collata nulla esse.

Ī

21. Vigesima prima controversia fuit circa annum 320. cum Arrianis, quorum auctor Arrius Presbyter Alexandrinus dicebat; Verbum, Dei Filium, esse creaturam, non esse coæternum, nec consubstantialem Patri, & in Christo locò animæ fuisse ipsum Dei Verbum. Ex his orti fuere circa annum 359. Semiarriani, qui ajebant cum Arrianis, Filium non esse Patri consubstantialem, non tamen per omnia dissimilem. Arrianismum renovârunt sæculo decimo sexto Joannes Campanus, Michael Servetus Hispanus, Valentinus Gentilis Neapolitanus, Paulus Alciatus Mediolanensis, & præsertim duo Socini Lælius, & Faustus nepos Senenses, qui hunc errorem per PoPoloniam præsertim, & Transylva-

niam disseminarunt.

îr-

lui

0-

0-

ete

12-

·sia

is,

le-

Fi-

er-

&

)ei

ın-

ım

16-

lif-

int

02-

/a-

au.

er-

ne.

Der

20=

22. Vigefima secunda controversia fuit circa annum 340. cum Ærio, Ærianisque, qui erroribus Arrii duos alios addidêre, dicentes, inutile esse, orare, & Sacrificium pro defunctis offerre, & Episcopis æquales esse Presby-Aliqui hunc Ærium vocant Ætium.

23. Vigesima tertia controversta fuit circa idem tempus cum Photino Sirmiensi Episcopo, qui renovans errorem Cerinthi & Ebionis, docuit, Christum non esse Deum, sed purum hominem, addiditque cum Sabellio,

Deum non esse trinum.

24. Vigesima quarta controversia fuit cum Macedonio Episcopo Constantinopolitano, qui anno circiter 359. docuit, Filium quidem esse Patri per omnia similem, sed Spiritum Sanctum esse creaturam.

25. Vigesima quinta controversia fuit anno circiter 367. cum Appollipario,

26. Vigelima sexta controversa suit cum Vigilantio natione Gallo, & Barcinonensis Ecclesia Presbytero, qui anno circiter 400. docuit Sanctos non esse invocandos, nec honorandas eorum reliquias, quod antea docuerant Eunomiani, Eustathiani, & Porphyriani, & postea docuerunt Valdenses, Wiclessia, Hussia, Lutherani, Zwingliani, Calvinista, nostrique temporis haretici ferè omnes.

27. Vigesima septima controversia suit circa annum 405. cum Pelagio Monacho Britanno, docente peccatum originale non esse in hominibus, & sine gratia Dei posse impleri om-

nia

nia mandata. Hujus erroris propugnatores acerrimi fuêre Coelestinus itidem Monachus, & Julianus Capuæ Episcopus; impugnator verò maximus S. Augustinus, ex cujus libris male intellectis prodière alii errores, & primò Adrumetinorum quorundam in Africa Monachorum, qui ita gratiæ Dei necessitatem prædicare caperunt, ut dicerent hominem liberum non esse, nec corrigendum in malefactis; sed hi breviipsius D. Augustini opera errorem suum depossière. Secundo Semipelagianorum, seu Massiliensium (fuerunt enim Massiliensis Ecclesiæ Præsbyteri) qui lecto libro D. Aug. de correct. . & grat. ad Adrumetinos Monachos scripto mediam quamdam viam ineundam putârunt, docentes cum Pelagianis, initium salutis nostræ, à solis Naturæ viribus pendere, cum Catholicis verò reliquum salutis, non à sola natura, sed à gratia pendere. Hos secuti videntur Casfianus Monachus, cæteroqui vitæ probatif-

e-

n.

m

ii-

et

0-

li-

m

ia

8

ui

on

0-

nt

y-

es,

,

10

lia

10

2-

S. ,

n-

ia

batissimæ, Faustus Lirinensis canobii Monachus, inde Abbas, & postea Regiensis Episcopus, Vincentius Lirinensis, Gennadius Massiliensis Ecclesia Presbyter; & Tertio Prædestinatianorum, qui circa eadem tempora malè intelligentes libros S. Aug. de grat. & prædestinat cæperunt docere bona operanihil prodesse reprobis, nec mala nocere prædestinatis: ac proinde neutros follicitos esse debere, vel ut bene agant, vel ne malè agant; quam hæresim sæculo nono renovavit Gottelschalchus natione Germanus, professione Monachus, & sæculo decimo sexto Lutherus & Calvinus.

28. Vigesima octava controversia fuit cum Nestorio Episcopo Constantinopolitano, qui anno 430. cœpit docere, B. Virginem non esse Dei Matrem, & in Christo duas esse personas, alteram Divinam, alteram hu-

manam.

29. Vigesima nona controversia fuit paulò post cum Eutiche Abbate, & Dio-

& Dioscoro, qui, ut Nestorio contradicerent, docuerunt, in Christo non solum unam esse personam, sed unam naturam. Hæ duæ hæreles, nempe Nestoriana & Eutychiana, hucusque durant in partibus Orientis, ùt dicit Bellarminus in sua Chronologia. Euvychianæ hæresis magnus per Africam propagator fuit sexto currente fæculo quidam Jacob homo Syrus, unde Jacobitæ. Cophti etiam in Africa, ubi suum Patriarcham habent, ac tenere dicuntur celebre monasteriun, in quo fuit domus olim habitata à Christo puero in Ægyptum profugo. Eutychiani fuerunt, & forte sunt etiam modò Eutychi studuisse dicuntur Acæmetæ in Scythia & Constantinopoli Monachi, dicti etiam Studitæ, & Petrus Gnaphæus dictus Fullo. Pseudo-Episcopus Antiochenus, docens circa annum 476. Deum ipsum passum este, & crucifixum, hoc est, ipsam Deitatem, imo Trinitatem, ùt Hujus Petri dividentur significasse. scipuli H

oii

e-

7=

iæ

2-

a-

t.

12

2-

le

It

n

t-

)-

0

ia

1-

iŧ

ei

-

!-

a

100

176 Tyrocinii Theologici

scipuli dicti fuerunt Theopatitæ, seu

Theopassitæ.

30. Trigesima controversia suit cum Monothelitis, qui ducibus Sergio Constantinopolitano Patriarcha, Cyro Episcopo Alexandrino, & Macario Antiocheno, circa annum 630, docuerunt, in Christo Domino unam duntaxat voluntatem esse.

fuit cum Mahometanis. Horum dux Mahometes, natione Arabs, professione mercator vilissimus, inde ductor exercitus, circa annum 630. ex pluribus sectis suam confecit & propagavit; cum Sabellio siquidem negat in Divinis Trinitatem Personarum, cum Carpocrate, alisque Christum negat Deum esse, esse Prophetam sanctum esse affirmet; cum Audæanis, Deum corporeum esse singit; cum Judæis & Ebionitis circumcisionem ut necessariam recipit; cum Epicuro supremam selicitatem, seu supremum bonum in

corporis voluptate ponit, cum Tatianis vini usum suis prohibet, &c.

fia fuit circa annum 719. cum Iconomachis, nempe sacrarum imaginum impugnatoribus. Horum primi suerunt Judæi, mox Mahometani, sed qui eis crudelissimum hoc tempore bellum indixit, suit Leo III. Imperatori

tor, vulgo Isaurus.

feu

uit

er-

13,

Ma-

30,

am

rsia

lux

10-

tor

iri-

vit;

ivi-

at-

gat

um

um

5 &

ffa-

am

a in

Or:

33. Trigesima tertia controversia suit anno circiter 796. cum Albanensibus, qui renovârunt errorres Manichæorum de duplici principio, & de transmigratione animarum; Et rursus: Sacramenta, resurrectionem corporum, extremum judicium, infernum, purgatorium, & Ecclesiæ potestatem negărunt, ipsúmque Christum aut non verum hominem, aut impassibilem suisse dixerunt.

34. Trigesima quarta controversia fuit cum Græcis circa annum 1050. Cœperunt quidem Græci tempore Nicolai I. auctore Photio schisma sa-

H 2

cere

cere: tamen hoc tempore apertissime se ab Ecclesia Romana diviserunt, & cœperunt defendere errores suos, nempe hos, Spiritum Sanctum à Patre & Filio non procedere, sed à solo Patre; Eucharistiam non in pane azymo, sed in solo sermentato confici posse; purgatorium nullum esse, nec justis ante diem judicii æternam felicitatem conferri, nec damnatis æternum supplicium ante dictam diem infligi; Romanum Pontificem non esse totius Ecclesiæ Caput & Primatem. Notat Hosius lib. de Sacerdot. conjugio, quaterdecies esse Græcos spontè ab Ecclesia Latina scissos, & ad eandem totiesferè reversos.

guit pariter circa annum 1050. cum Berengario, Archidiacono Andegavensi, qui docuit; in Eucharistia non esse verum Christi Corpus & Sanguinem; deinde revocans hunc errorem, docuit, cum Corpore Christi esse etiam substantiam panis: addidit, par-

vulos

vulos non esse baptizandos, sed tantùm adultos.

36. Trigesima sexta controversia fuit anno circiter 1120. cum Petro de Bruis, natione Gallo, & Henrico Tolosano Monacho Apostata, qui docuerunt Misse Sacrificium nihil esse, sidelium preces nihil defunctis prodesse, Baptismum sine Fide nihil conferre parvulis.

37. Trigesima septima controversia suit circa annum 1140. cum Petro Abailardo, qui doctrinam desendebat mixtam ex Arrianismo, Nestorianismo, & Pelagianismo, nihilque esse credendum dicebat, nisi quòd intellectus noster benesicio rationis comprehendere postet. Huic adhæsit Arnoldus Brixiensis; Romæ tandem strangulatus.

38. Trigesima octava controversia fuit circa annum 1160. cum Pauperibus de Lugduno, dictis Waldensibus. ex Waldo quodam Lugdunensi, qui ex mercatore opulento factus volun-

H₃ tariu

nè

s,

2-

10

yici

ec

ci-

SE-

n-

ffe

m.

U-

itè

n-

·sia

ım

32-

on

ui-

m,

e.

ar-

OS

174 Tyrocinii Theologici

tarius pauper, coepit prædicare, & ex ignorantia errores docere, reprehensus à Clero errores auxit. Hi fuêre præcipui: primo Ecclesiæ Christi ministros propria possidentes, peccare omnes contra præceptum Christi: nolite possidere aurum, ac proinde Romanam Ecclesiam defecisse à tempore Sylvestri I. quo possessiones habere cœpit, nullum in ea, quantum vis probum salvari posse; spernendas esse ejus indulgentias, benedictiones, consecra iones cæremonias; nec obediendum esse Ecclesiæ Prælatis. Secundò, omnem potestatem, etiam laicam, solo peccato mortali deperdi, peccato autem carentem evadere facram: ac proinde Sacerdotem in peccato mortali existentem, nec consecrare, nec absolvere, laicum econtra justum hæc omnia ritè facere. Tertiò, nullam orationem præter Dominicam efse faciendam.

39. Trigesima nona controversia fuit circa annum 1200. cum Albigensibus

sibus hæreticis pessimis, & ejusdem serè doctrinæ cum Albanensibus, de quibus suprà egimus controversià 33. & nisi armis subacti suissent, totam Europam corrupissent.

40. Quadragesima controversia suit circa annum 1250. cum quodam Guilelmo de S. Amore Doctore Parisiensi, qui ex odio in Ordines Mendicantes docebat, non licere omnia spontè relinquere, & ingredi Ordinem Religiosum, qui non habeat saltem possessiones in communi. Hujus libros Alexander IV. Papa damnavit.

versia suit cum Flagellantibus, qui circa annum 1273. per Italiam, Galliam,
Germaniámque vagantes, & se slagellis ad ostentationem cædentes, docebant, ab adventu suæ sectæ Christi
Evangelium cessasse, & baptismum,
aquæ in baptismum sanguinis, quem
quisque slagellis è suo corpore deberet elicere, esse mutatum: FlagellaH 4

CX

en-

êre

ni-

are

20-

12-

ore

re

0-

us

fe-

n-

lò,

n,

a-

n:

to

e,

m

ıl-

ef-

Ga,

n-

16

tionem tandem martyrio æquiparan" dam, aut etiam præferendam.

42. Quadragesima secunda controversia suit cum Fraticellis, quorum errores similes fuêre erroribus Pauperum de Lugduno. Hos damnavit Bonifacius VIII.

43. Quadragesima tertia controversia fuit circa annum 1300. cum Beguardis & Beguinis, seu Bisochis, quorum præcipui errores fuêre: Hominem in hac vita posse evadere sic perfectum, ut reddaturimpeccabilis, & ampliùs in gratia proficere non yaleat: hominem verò, qui talem gradum sit assecutus, non teneri ampliùs orare, nec Ecclesiastica jejunia servare, necullos virtutum actus exercere, neculla bona opera præstare; imò necassurgere, dum elevatur Venerabile Sacramentum. Rursus, hunchominem in hac vita posse assequi beatitudinem ita perfectam, ac in Patria lidem tamen cum tota suatam sublimi perfectione actum carnalem ob flagran.

grantem concupiscentiam excusabant. Damnati fuêre in Concilio Oecumenico Viennensi, sub Clemente V. annoi3fi.

44. His non absimiles fuerunt Illuminati, orti in Hispania anno circiter 1575. & iterum postea anno 1623. quorum capitalis error erat, quòd tantam cum Deo unionem, talémque perfectionis statum vi orationis mentalis se assecutos jactarent, ut nec bonis operibus, nec Sacramentis amplius egere se dicerent, & posse sine culpa turpissima quæque patrare.

45. Quadragesima quarta controversia fuit circa annum 1340. cum Joanne Wiclesso, qui Vigorniensi Episcopatu non impetrato, à Romano Pontifice defecit, & errores Waldenfium circa Ecclesia potestatem, & Ministros, ipsosque laicos Magistratus controversià 38. recensitos renovavit. Addidit substantiam panis & vini remanere post consecrationem. Christum in hoc Sacramento non esse

HS

rea-

an"

ro-

m

au-

vit

10-

Be-

10-

ni-

er-

8

va-

ra-

iùs

va-

ce-

mò

ra.

10-

ea-

ria.

mi

la-

m.

generale.

46. Quadragesima quinta controversia fuit cum Joanne Huss (unde Hussitæ) & Hieronymo Pragensi, insigni Boëmorum Doctore, qui anno circiter 1407. Waldenhum & Wicleffitarum errores renovavit. Addidit, omnes etiam laicos debere sub utraque specie communicare. Uterque fuit in prædicto Concilio Constantiensi combustus, anno 1415.

47. Quadragesima sexta controversia suit cum Petro de Osma, Professore Theologiæ in Academia Salmanticensi, qui docuit, Confessionem merum institutum humanum esle; & rursus, poenitentes absolvi non debere ante peractam pœnitentiam. Dam-

natus fuit à Sixto IV.

48. Quadragesima septima controversia cœpit circa annum 1517. cum Luthe-

Luthero Saxone Apostata, cujus præcipui errores fuêre: liberum hominis arbitrium per Adæ peccatum. extinctum fuisse; nullum esse hominis meritum ad salutem; hominem sola fide, sine operibus justificari; Sacramenta novæ Legis nec gratiam conterre, nec characterem imprimere, Confessionem auricularem esse humanum inventum; in Eucharistia cum Christi Corpore manere panem; nec Christi Corpus in hoc Sacramento else semper, sed in solo usu; ab omnibus sub utraque specie sumendum hoc Sacramentum; Missam nec à Christo institutam, nec Sacrificium esse; Sacerdotes ad cœlibatum non teneri; Indulgentias nullas esse; Sanctos nec colendos, nec invocandos; Contritionem ex solo metu conceptam peccatum hypocrisis continere; In Ecclesia solos esse bonos; purgatorium ex Scriptura probari non posse. Hos errores damnavit Leo X.ac postea Concilium Tridentinum.

H 6

49.

ræ-

ate

res

nse

ro-

ide

in-

no

ef-

it,

ra-

ue

no

0-

0-

al.

m

8

e.

n-

3-

m

.

49. Ex Lutheranis orti sunt semi-Lutherani, qui erroribus Lutheri alios errores addidere, non tamen Luthero contrarios; & Antilutherani, qui addidere contrarios, ut Anabaptista, (quorum caput & magister Nicolaus Storkius, vel Balthasar Pacimontanus docuit, Baptismum parvulis nihil prodesse, eosque rebaptizandos, cum fiunt adulti) & Sacramentarii, qui Christi Corpus in Eucharistia esse negant, quorum signiferi Carolstadius, & Zwinglius fuêre.

50. Confessionistæ verd & Protestantes Lutherani dicuntur, qui Confessionem Augustanam, quam Philippus Melanchton composuit, sectarise jactant & protestantur, híq; dividuntur in Rigidos, qui solis adhærent Lutheri placitis; Molles, qui Wirtembergensem Confessionem profitentur, & Extravagantes, qui subscripsere quidem Confessioni Augustanæ, ut Principibus placerent; sed interim se-Stantur dogmata Luthero contraria.

51. Quadragesima octava controversia fuit cum Calvino, qui circa annum 1557. prædictis Lutheri erroribus hos alios addidit: Decreta Dei non esse ab æterno; Christum non esse mortuum pro omnibus, sed pro solis prædestinatis; per suam passionem nihil sibi meruisse; illumin cruce desperâsse, nec verè ac propriè descendisse ad inferos; ab initio multa ignoraffe, quæ postea didicit; DEUM prædestinasse, alios quidem ad gloriam, & alios adsupplicium, sine ullo illorum merito, & horum demerito: hoc decretum tollere humanis actibus libertatem; non dari gratiam habitualem, sed solam actualem, eamque talem, ut non sufficiat ad servandam totam legem; Deum esse auctorem peccati, & ab eo homines adpeccata impelli; filios Fidelium nasci sanctos, nec Baptismo indigere, infidelium filiis Baptismum non prodesse; filios illegitimos ad Baptismum non admittendos; in Sacramento Euchari-H 7 stiæ

11

9

IS

-

-

1-

)-

e

1-

1-

1-

ľ,

e

it

182 Tyrocinii Theologici

stiæ esse solum sigurative Christi Corpus & Sanguinem. Hos errores damnavit Concilium Tridentinum. Ut autem Lutherus Germaniam, ita Calvinus insecit Gallias, ubi Calvini-

stæ dicti sunt Hugonotti.

52. Angliam verò, postquam Henricus VIII. an. 1535. Romani Pontificis obedientiam excussit, & se caput Ecclesiæ Anglicanæ constituit, Lutheranismus, & Calvinismus invasit, errorésque alii; hinc multiplex in ea secta. Præcipuæ sunt Protestantium, & Puritanorum, qui Presbyteriani dicuntur, & Independentium. Protestantes autem in Anglia multum differunt à Germanicis, & aliquibus Lutheri, aliquibus Calvini, alusque erroribus adhærent. Ac 1. statuunt, Regem esse caput supremum Ecclesiæ Anglicanæ. 2. Admittunt Ecclesiam debere constareex Archiepiscopis, Episcopis, Decanis, alisque gradibus Ecclesiasticæ Hierarchiæ. 3. Varios recipiunt Catholicorum antiquos ritus, altaria, cereos. superpellicea; non tamen Christi præsentiam in cæna Eucharistica admittunt. Hanc sectam profitetur

Rex, & Aula.

53. Puritani econtra sunt rigidi Calvinista, & Protestantibus è diametro opponuntur. Et 1. Purum Dei Verbum juxta Calvini placita se admittere profitentur. 2. Negant Regis in Ecclesia primatum. 3. Eliminant omnes Ecclesiæ Romanæ ritus. 4. Excludent gradus Ecclesiasticæ Hierarchia, voluntque Ecclesiam fuam, Exclusis Episcopis, ac ministris, à solis senioribus Laicis administrari, inde dicti Presbyteriani.

54. Independentes, qui maxime Cromuelli tempore emerserunt, in hoc Puritanis, ac Protestantibus adversantur, quòd neque Reges, neque Episcopos, neque Seniores ad Ecclesiæ regimen admittant, sed velint quemlibet sibi Ministrum esse, ac sine ulla personze, ac sexus distinctione

effe

esse legitimum verbi Dei præconem, ídque quovis loco, actempore, dum sentit se à Spiritu Sancto ad prædicandum Dei verbum impelli; ac proinde templa, altaria, pulpita è medio tollunt. Dicunt autem contra prædictas duas sectas, quod sicuti illis licuit, antiquos Romanæ Ecclesiæ ritus evertere, aut reformare, ita, imò multò magis ipsis licet ritus ab his de novo inductos rejicere.

55. Post prædictas tres sectas, quæ in alias dividutnur, orta est in Anglia non ita pridem nempe ann. 1655. secta nova, Tremblantium, seu Tremolantium dicta, qui caperunt Londini, quasi cestro quodam perciti in compitis, ac triviis comparere solo indusio tecti. Hi miras visiones, revelationésque jactantes veluti concionabundi caperunt monere populum, oportere in timore, & tremore salutem operari. Horum aliqui fuêre comprehensi, & flagellis cæli; & præsertim ipsorum dux

Jacobus Noilor, qui quamvis publicèstigmate inustus fuerit, nihil tamen de sua insania remisit. Durat autem etiam nunc hæc secta Fanaticorum in Anglia, docétque inter alia 1. Scripturas non esse Dei verbum, necin eis contineri veram, & salutarem doctrinam. 2. omnes homines habere ex se lumen sufficiens ad salutem, 3. homines non justificari per Fidem in Christum, sed per opera. 4. Pro hominum corporitus post mortem neque constitutum esse Cœlum, neque Infernum, in quo immortaliter vivant, adecque non futuram resurrectionem corporum.

versia suit cum Michaële Bajo Doctore Lovaniensi, cujus multi suerunt errores contenti in septuaginta novem propositionibus à B. Pio. & Gregorio XIII. ac tandem ab Urbano VIII.damnatis, quorum Pontificum Constitutiones consulere potes.

Difc,

Disc. Id etiam laboris ut subeas, rogo, & prædictas propositiones, quas ex Calvinismo ortas audio, ac tandem in Jansenismum abiisse, de quo tam frequens modo sermo est, recitare ne graveris.

Mag. Quoniam id à me postulas, recitabo. Sunt autem, quæ sequun-

tur;

1. Nec Angeli, nec primi hominis adhuc integri merita rectè vocantur

gratia.

2. Sicut opus malum ex natura sua est mortis æternæ meritorium, sic bonum opus ex natura sua est vitæ æternæ meritorium,

3, Et bonis Angelis, & primo homini, si in statu illo perseverâsset usque ad ultimum vitæ, selicitas esset

merces, & non gratia,

4. Vita æterna homini integro, & Angelo promissa fuit intuitu bono rum operum, & bona opera ex lege naturæ ad illam consequendam per se sussiciunt.

S. IA

f. In promissione facta Angelo, & primo homini, continetur naturalis justitiæ constitutio, qua pro bonis operibus sine alio respectu vitaæterna justis promittitur.

6. Naturali lege constitutum suit homini, ut, siin obedientia perseveraret, ad eam vitam pertransiret, in

qua mori non posset.

7. Primi hominis integri merita fuerunt primæ creationis munera, sed juxta modum loquendi Scripturæ sacræ, non rectè vocantur gratia; quo sit, ut tantum merita, non etiam gratia debeant nuncupari,

8. In redemptis per gratiam Christi nullum inveniri potest bonum meritum, quod non sit gratis indigno

collatum.

5,

2

t

9. Dona concessa homini integro & Angelo forsitan non improbanda ratione possunt dici gratia, sed quia secundum usum sacræ Scripturæ nomine gratiæ ea tantum munera intelliguntur, quæ per JEsum Christum

male merentibus & indignis conferuntur, ideo neque merita, neque merces, quæ illis redditur, gratia dici debet.

10. Solutio pænæ temporalis, quæ peccato dimisso sapè remanet, & corporis resurrectio, propriè nonnisi meritis Christiadscribenda est.

11. Quòd piè & justè in hac vita mortali usque in finem conversati vitam consequimur æternam, id non propriè gratiæ Dei, sed ordinationi naturali statim initio creationis constitutæ justo Dei judicio deputandum est, neque in hac retributione bonorum ad Christi meritum respicitur, sed tantum ad primam institutionem generis humani, in qua lege naturali constitutum est, ut justo Dei judicio obedientiæ mandatorum vita æterna reddatur.

12. Pelagii sententia est: opus bonum circa gratiam adoptionis factum non est regni cœlestis meritorium.

13. Operabona à filiis adoptionis

facta non accipiunt rationem meriti exeo, quòd fiunt per spiritum adoptionis inhabitantem corda filiorum Dei, sed tantum ex eo, quod sunt conformia legi, quódque per ea præstatur obedientia legi.

14. Opera bona justorum non accipiunt in die judicii extremi ampliorem mercedem, quam justo Dei judi-

cio mereantur accipere.

19. Ratio meriti non consistit in eo, quòd, qui benè operatur, habeat gratiam, & inhabitantem Spiritum Sanctum, sed in eo solum, quòd obedit Divinæ legi.

16. Nonest vera legis obedientia,

quæ fit fine charitate.

17. Sentiunt cum Pelagio, qui dicunt esse necessarium ad rationem meriti, ut homo per gratiam adoptionis sublimetur ad statum Deificum.

18. Opera Catechumenorum, ut Fides & Poenitentia, ante remissionem peccatorum facta, sunt vitæ æternæ meritoria, quam vitam ipsi non con-

2

1

sequentur, nisi priùs præcedentium delictorum impedimenta tollantur,

19. Opera justitia & temperantia, quæ Christus fecit, ex dignitate personæ operantis non traxerunt majo. rem valorem.

20. Nullum est peccatum ex natura sua vensale, sed omne peccatum

meretur pænam æternam.

21. Humanæ naturæ fublimatio & exaltatio in confortium Diving naturæ debita fuit integritati prima conditionis, & proinde naturalis dicenda est, & non supernaturalis.

22. Cum Pelagio sentiunt, qui textum Apostoli ad Romanos 2. Gentes, qua legem non habent, naturaliter, qua legis sunt, faciunt: intelligunt de Gentibus Fidei gratiam non habentibus.

23. Absurda est eorum sententia, qui dicunt, hominem ab initio done quodam supernaturali & gratuito supra conditonem naturæ suæ fuisse exaltatum, ut Fide, Spe & Charitate Deum supernaturaliter coleret.

24. A

24. A vanis & otiosis hominibus secundum insipientiam Philosophorum excogitata est sententia, quæ ad Pelagianismum rejicienda est, hominem ab initio sic constitutum, ut per dona naturæ superaddita suerit largitate Conditoris sublimatus, & in Dei Filium adoptatus.

25. Omnia opera Infidelium sunt peccata, & Philosophorum virtutes sunt vitia.

26. Integritas primæ creationis non fuitindebita humanænaturæ exaltatio, sed naturalis ejus conditio.

27. Liberum arbitrium sine gratiæ Dei adjutorio non nissad peccandum valet.

28. Pelagianus error est, dicere, quòd liberum arbitrium valeat ad ullum peccatum vitandum.

29. Non soli sures ii sunt & latrones, qui Christum viam & ostium veritatis & vitæ negant, sed etiam quicunq; aliunde, quam per ipsum in. viam

m

Ir.

æ,

ro

0.

24

m

2-

12

li-

X.

5,

e-

i.

2,

10

11-

X-

te

viam justitiæ (hoc est, aliquam justitiam) conscendi posse docent-

30. Aut tentationi ulli sine gratiz ipsius adjutorio resistere hominem posse sic, ut in eam inducatur, aut ab

ea non superetur.

que est ex corde puro, & conscientia bona, & side non sicta, tam in catechumenis, quam in poenitentibus potest esse sine remissione peccatorum.

do legis, non est semper conjuncta

cum remissione peccatorum.

33. Catechumenus juste, recte & sancte vivit, & mandata Dei observat, ac legem implet per charitatem, ante obtentam remissionem peccatorum, quæ in Baptismi lavaero demum percipitur.

34. Distinctio illa duplicis amoris, naturalis videlicet, quo Deus amatur ut Auctor naturæ: & gratuiti, quo Deus amatur ut Beatificator, vana est, & commentitia, & ad illudendum sacris litteris, & plurimis veterum testimoniis, excogitata.

vel servus peccati, peccatum est.

36. Amor naturalis, qui ex viribus naturæ exoritur, ex sola philosophia per elationem præsumptionis humanæ cum injuria crucis Christi desenditur à nonnullis Doctoribus.

37. Cum Pelagio sentit, qui boni aliquid naturalis, hoc est, quod ex naturæ solis viribus ortum ducit,

agnoscit.

38. Omnis amor creaturæ rationalis, aut vitiosa est cupiditas, quâ Mundus diligitur, quæ à Joanne prohibetur: aut laudabilis illa charitas, quâ per Spiritum Sanctum in corde disfusâ Deus amatur.

39. Quod voluntarie sit, etiamsi necessario siat, libere tamen sit.

40. In omnibus suis actibus servit peccator dominanti cupiditati.

41. Is libertatis modus, qui est à

necessitate sub libertatis nomine non reperiturin Scripturis; sed solum no-

men libertatis à peccato.

42. Justitia, quâ justificatur per Fidem impius, consistit formaliter in obedientia mandatorum, quæ est operum justitia, non autem in gratia aliqua animæ infusa, quâ adoptatur homo in filium Dei, & secundum interiorem hominem renovatur, ac Divinæ naturæ consors efficitur, ut sic per Spiritum Sanctum renovatus deinceps benè vivere, & Dei manda. tis obedire possit.

43. In omnibus pœnitentibus ante Sacramentum Absolutionis, & in catechumenis ante Baptismum est vera justificatio, separata tamen à remis-

sione peccatorum.

44. Operibus plerisque, qua à Fidelibus fiunt, solum ut Dei mandatispareant, cujusmodi sunt, obedire parentibus, depositum reddere, ab homicidio, à furto, à fornicatione abstinere, justificantur quidem homi-

nes,

h

ti

9

h

q

ti

m

ne

nes, quia sunt legis obedientia, & vera legis justitia, non tamen ils obtinent incrementa virtutum.

45. Sacrificium Missa non alia ratione est sacrificium, quam generali illa, qua omne opus, quod sit, ut sancta societate Deo homo inhareat.

46. Ad rationem & definitionem peccati non pertinet voluntarium, nec definitionis quæstio est, sed causæ & originis, utrùm omne peccatum debeat esse voluntarium.

47. Unde peccatum originis verè habet rationem peccati sine ulla ratione, ac respectuad voluntatem, à qua originem habuit.

48. Peccatum originis est habituali parvuli voluntate voluntarium, & habitualiter dominatur parvulo, eòquòd non gerit contrarium voluntatis arbitrium.

49. Et ex habituali voluntate dominante fit, ut parvulus discedens sine regenerationis Sacramento, quan-I 2 do

011

10-

per

ter

eft

ra

ta.

ùm

ac

ut

tus

da-

nte

C2-

era

nis.

Fi-

da-

lire

ab

one

mi-

168,

do usum rationis consecutus erit, actualiter Deum odio habeat, Deum blasphemet, & legi Dei repugne.

50. Prava desideria, quibus ratio non consentit, & que homo invitus patitur, sunt prohibita præcepto:

Non concupisces:

51. Concupiscentia, sive lex mem brorum, & prava ejus desideria, que invitisentiunt homines, funt veralegis inobedientia.

52. Omne scelus est ejus conditionis, ut suum auctorem, & omnes posteros eo modo inficere possit, quo

infecit prima transgressio.

53. Quantum est ex vi transgressionis; tantum meritorum malorum à generante contrahunt, qui cum minoribus nascuntur vitiis, quam qui cum majoribus.

54. Definitiva hac sent entia, Deum homini nihil impossibile præcepisse, falsò tribuitur Augustino, cum Pela-

giifit.

17

1

t

55. Deus non potuisset ab initio talem creare hominem, qualis nunc nascitur.

56. In peccato duo sunt; actus, & reatus, transeunte autem actu, nihil manet, nisi reatus, sive obligatio ad poenam.

57. Unde in Sacramento Baptismi, aut Sacerdotis absolutione propriè reatus peccati dumtaxat tollitur, & ministerium Sacerdotum solum liberat à reatu.

catur ministerio Sacerdotis absolventis, sedà solo Deo, qui pœnitentiam suggerens & inspirans vivisicat cum, & resuscitat; ministerio autem Sacerdotis solum reatus tollitur.

que ponitentiz opera Deo satisfacimus pro ponis temporalibus, non divinum pretium Deo pro peccatis nostris offerimus, sicut quidam errantes autumant. (Nam alioqui essemus, saltem aliqua ex parte, redem-

13

proces

200

iit,

um

ra-

AVI.

pto:

em.

qua

a le-

tio-

po-

quo

rel-

rum

mi-

qui

eum

ise,

ela-

15

198 Tyrocinii Theologici

ptores) sed aliquid facimus, cujus intuitu Christi satisfactio nobis

applicatur, & communicatur,

dulgentiis comunicatas non propriè redimuntur nostra delicta, sed per communionem charitatis nobis eorum passiones impertiuntur, ut digni simus, qui pretio sanguinis Christi à pœnis pro peccatis debitis liberemur.

or, Illa Doctorum distinctio, Divinæ legis mandata bisariam impleri, altero modo quantum ad præceptorum operum substantiam tantum, altero quantum ad certum quendam modum, videlicet secundum quem valeant operantem perducere ad regnum æternum, (hoc est, ad modum meritorum,) commentitia est, & explodenda.

pus dicitur bifariam bonum, vel quia ex objecto & omnibus circumstantiis rectum est & bonum (quod morali-

ter bonum appellare consueverunt,)
vel quia est meritorium regni æterni,
eòquòd sit à vivo Christimembro per
spiritum charitatis, rejicienda est.

flitiæ; alterius, quæ fit per spiritum charitatis inhabitantem: alterius, quæ fit ex inspiratione quidem Spiritûs S. cor ad pænitentiam excitantis, sed nondum cor inhabitantis & in eo charitatem disfundentis, quâ Divinæ legis justificatio impleatur, similiter rejicitur.

o4. Item & illa distinctio duplicis vivisicationis, alterius, qua vivisicatur peccator, dum ei ponitentia & vitanova propositum & inchoatio per Dei gratiam inspiratur: alterius, qua vivisicatur, qui verè justificatur, & palmes vivus in vite Christo efficitur, pariter commentitia est, & scripturis

minimè congruens.

65. Nonnisi Pelagiano errore admitti potest usus aliquis liberi arbitrii bonus, sive non malus, & gratiæ Chri-

14

Ai

cu-

bis

In-

oriè

per

eo-

di-

ri-

be-

Di-

ole-

ce-

ım,

am

em

re-

um.

ex.

0-

uia

iis

ili.

ter

200 Tyrocinii I beologici

sti injuriam facit, qui ita sentit & docet.

66. Sola violentia repugnat liber.

tati hominis naturali.

67. Homo peccat etiam damnabi-

liter in eo, quod necessariò facit.

68 Infidelitas purè negativa in his, in quibus Christus non est prædicatus,

peccatum eft.

69. Justificatio impii sit sormaliter per obedientiam legis, non autem per occultam communicationem, & inspirationem gratiæ, quæ per eam justificatos saciat implere legem.

70. Homo existens in peccato mortali, sive in reatu æternæ damnationis potest habere veram chæritatem, & charitas etiam persecta potest consistere cu reatu æternæ damnationis.

71. Per contritionem etiam cum charitate perfecta, & cum voto suscipiendi Sacramentum conjunctam, non remittitur crimen extra casum necessitatis, aut martyrii, sine actuali susceptione Sacramenti.

72. Om-

72. Omnes omninò justorum afflictiones sunt ultiones peccatorum ipsorum, unde & Job, & Martyres quæ passi sunt, propter peccata sua passi sunt.

73. Nemo præter Christum est absque peccato originali, hinc B. Virgo mortua est propter peccatum ex Adam contractum, omnésque ejus afflictiones in hac vita, sicut & aliorum justorum suerunt ultiones peccati actualis vel originalis.

74. Concupiscentia in renatis relapsis in peccatum mortale, in quibus jam dominatur, peccatum est, sicut &

alii habitus pravi.

75. Motus pravi concupiscentiæ sunt prostatu hominis vitiati prohibiti præcepto, Non concupisces; unde homo eos sentiens, & non consentiens transgreditur præceptum, Non concupisces; quamvis transgressio in peccatum non deputetur.

76. Quamdiu aliquid concupiscentiæ carnalis in diligente est, non facit

1 - præ

0-

4.

i-

is,

IS,

er

er

11-

U-

1-

0-

1,

1-

S.

n

3

n

præceptum, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.

77. Satisfactiones laboriosæ justisicatorum non valent expiare de condigno pænam temporalem restantem post culpam condonatam.

78. Imortalitas primi hominis non erat gratiæbeneficium, sed naturalis

conditio.

79. Falsa est Doctorum sententia, primum hominem potuisse à Deo creari, & institui sine justitia naturali.

12. Disc. Audivi, Pontifices in Bulla damnationis afferere, quòd nonnullæ harum propositionum damnatarum aliquo pacto sustineri possent in rigore, & proprio verborum sensu ab Assertoribus intento. Estne id verum?

Mag. Falsum omninò, ut declaravit Urbanus VIII. utque clarissimè ostendit Cardinalis de Aguir in desensione Cathedræ S. Petri, disput. 20. quem legere poteris, luti etiam Ripaldam tom. 3. disp. 1.sect. 2. Velim autem, ut prædictas propositiones conferas cum erroribus Calvini, controv. 48. recensitis: clarè enim deprehendes, quod dicebam, Bajanismum in Calvinismo fundari, consequenter etiam Jansenismum, de quo mox.

- versia suit circa annum 1640.cum Jansenistis, seu Jansenianis, qui Jansenis Iprensis Episcopi doctrinam in Bajo damnatam propugnabant, & præsertim celebres quinque propositiones, quas ex dicti Jansenii libro, cui titulus Augustinus, excerptas Innocentius X. damnavit. Ejusmodi propositiones sunt hæ:
- 1. Aliqua Dei præcepta hominibus justis volentibus, & conantibus se-cundùm præsentes, quas habent, vires, sunt impossibilia, deest quoque illis gratia quà possibilia fiant.
- 2. Interiori gratiæ in statu naturæ lapsæ nunquam resistitur.
- 3. Ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur in lo-

homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.

4. Semipelagiani admittebant prævenientis gratiæ interioris necessitatem adsingulos actus etiam adinitium Fidei, & in hoc erant hæretici, quòd vellent eam gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare.

Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omninò hominibus mortuum esse, aut sanguinem sudisse.

hásque ipsas quinque propositiones tueri post earum damnationem possent Jansenistæ, cœperunt docere, suisse quidem illas probè damnatas; at non esse verè excerptas ex libro Jansenii, nec in eo reperiri; tum, si qua ex ipsis in eodem libro reperiretur, non esse damnatam in eo sensu, quo eam docuit Jansenius, utpote non alieno à sensu Augustini, ac proinde veram ac tutam, sanctámque esse doctrinam Jansenii, nec ullam verè este doctrinam Jansenii.

se in mundo hæresim Jansenianam,

nullos Jansenistas.

60. Sed callidis his molitionibus statim occurrit pro sua summa pietate, & zelotuenda Religionis Clerus Gallicanus Parisiis congregatus, ut ipse idem refert in epistoia adInnocentium X. die 28. Martii anno 1654 scriptahis verbis: Nos in hac Urbe Parisiensi congregaticensuimus, & per epistolam encyclicam his litteris adjunctam declaravimus, Propositiones illas & opiniones esse Cornelii Fansenii, & in sensu ejusdem Fansenii a San-Etitate Vestra damnatas disertis & manifestis verbis.

61. Et quamvis hanc Cleri Gallicani declarationem confirmasse videretur Innocentius ad eundem rescribens, die 29. Septembris 1654. nihilominus Alexand. VII. Innocentio paulò pòst subrogatus, novam edidit Constitutionem 17. Kalend. Novembris, 1656. in quarelatà Innocentii Constitutione ita subdit : Cum autem, sieut accepimus, nonnulli iniquitatis filii pradi-Etas

Etas quinque propositiones vel in libro pradicto ejus dem Cornelii fansenii non reperiri, sed sicte & pro arbitrio compositas esse,
vel non in sensu ab eodem intento damnatas
fuisse afferere magno cum Christi Fidelium
scandalo non reformident, Nos., prainsertam Innoceutii, Pradecessoris Nostri
Constitutionem, declarationem, & desinitionem harum serie consirmamus, approbamus, & innovamus, & quinque illas
propositiones ex libro pramemorati Cornelii
fansenii, Episcopi Iprensis, cui titulus est:
Augustinus, excerptas, & in sensu ab eodem Cornelio intento damnatas fuisse desinimus & declaramus, &c.

62. Utque uniuscujusque sides certo aliquo, & externo documento constaret, præcepit anno 1664. omnibus Ecclesiasticis, tam regularibus, quàm sæcularibus, etiam Monialibus, Doctoribus, & Licentiatis, alisque Collegiorum Rectoribus atque Magistris, ut hanc formulam subscriberent. Ego N. Constitutioni Apostolica Innocentii X. data die 31. Maji, 1653. & Constitutioni

Ale-

Alexandri VII. data 16. Octobris 1656.

Summorum Pontificum me subjicio, S
quinque propositiones ex Cornelii Jansenii
libro, cui nomen Augustinus, excerptas,
S in sensu ab eodem Auctore intento, prout illas per dictas Constitutiones Sedis Apostolica damnavit, sincero animo rejicio ac
damno, Sitajuro. Sic me Deus adjuvet,

& hac sancta Dei Evangelia.

63. Quia verò spiritus hæreticorum est maximè pervicax, refractarius, & cavillosus, non veriti sunt iidem dicere, se subscripturos quidem sincerè prædictam formulam, quatenus damnat dictas quinque propositiones, non verò, quatenus in ea dicitur, fuisse excerptas ex libro Jansenii. & in sensu ab Auctore intento damnatas, causantes nimirum, hocpertinere ad quæstionem facti à Deo minimè revelati per scripturas & traditiones, ac proinde definiri non posse ab Ecclesia per authoritatem infallibilem, nec eandem posse à sidelibus exigere hujus rei fidem internam, ac juramentum, feel

208 Tyrosinis Theologiei

sed solum quoddam silentium obsequiosum, ne videlicet quidquam contra hujus, ut vocant, facti veritatem, aut definitionem soquantur, quod & ajunt, se juramento suo solum promittere.

64. Verim hos etiam cavillos, fraudésque sapientissime nuper disjecit Clemens XI. suascilicet constitutione edità anno 1705. decimo septimo Cal. Augusti, qua Innocentii X. & Alexandri VII. constitutiones confirmat, approbat, & innovat; ac insuper, ut om. nes Ecclesia filii Ecclesiam ipsam audire nontacendo solum, sed 3 interius obsequendo, que vera est Orthodoxibominis obedien. tia, condiscant, decernit ac declarat, Obedientia, que pradictis Apostolicis constitutionibus debetur, obsequioso ille silentie minime satisfieri, sed damnatum in quinque propositionibus fanseniani libri sensum, quem illarum verba praseferunt, ab omnibus Christi Fidelibus, ut hereticum non ore solum, sed & corde rejici ac damnari debere, nec aliamente, animo aut credubitate

litate supradicta formula subscribi licitè

posse,

65. Quinquagesima secunda & ultima controversia fuit circa ann. 1680. cum Quietistis, quorum Magister Michaelde Molinos, Presbyter Hispanus docebat; In vita spirituali, sive mystica hos solos censendos esse perfectos & verè mysticos, qui per unum actum non revocatum Deosemel oblati, & ut dicebat, totaliter uniti, resignati, atque relicti, reliquos omnes actus ut superfluos suspenderent, ac veluti inanimati permanerent, nihil prorsùs operando, neque volendo, neque petendo, nec de acceptis à Deo honis gratias agendo, nec ad proprios defectus reflectendo, sed silendo, & mere passivè se habendo, in absoluta permanerent indifferentia circa omnia sive pænam sive præmium, sive infernum, sive paradisum, seu æternam damnationem aut salutem, sinendo, ut Deus operaretur, & suam Divinam voluntatem in ipsis adimpleret. Unde

210 Tyrocinii Theologici

& alios multos errores deducebant, similes erroribus Beguardorum, Beguinarum, & Illuminatorum, de quibus actum est Controv. 43. Hos verò omnes Quietistarum errores & propositiones proscripsit & damnavit Innocentius XI. decreto edito die 28,

Augusti, 1687.

Atque hæ sunt præcipuæ cum hæreticis controversiæ, continuato ferè temporum ordine propositæ; quem tamen ordinem Theologi Polemici non observant, ordinem potius rerum & materiarum secuti; quia videlicet diversi diversorum temporum hæretici circa eandem sæpè materiam, seu Fideiarticulum, erraverunt. Quare Cardin. Bellarminus in hoc Theolo, giæ generehaud dubiè insignis, sicuniversæ hujus Theologiæ partes distribuendas esse judicavit, quemadmodum & abs re nostra minimè fore cenlui, ut hîc etiam repræsentarem ad majorem tuam, tuíque similium commoditatem.

S. II.

Ordo Controversiarum & Librorum Cardinalis Bellarmini.

66. DRimo tomo complectitur septem controversias generales, singulas autem controversias in plures libros dividit, & libros in plura capita.

Prima Controversia est de Verbo DEI scripto & nonscripto: habétque quatuor libros. In primo agit de libris sacris, de incertis, & controversis olim inter Catholicos, de controversis modò, imò rejectis ab hæreticis. In secundo de Scripturæ sacræ editionibus, & præsertim de Vulgata, quam defendit. In tertio de Scripturæ sacræ interpretatione omninò necessaria ad Controversias Fidei terminandas. In quarto, de Verbo Dei non scripto, seu de Traditionibus.

Secunda Controversia est de Christo Capite totius Ecclesiæ, ac continet quinque libros: Inprimo agit de unitate Dei, de Divinitate Filii, & de 212 Tyrocinii Theologici

Divinitate Sp ritûs S. In secundo, de distinctione Personarum, de processione Spiritûs Sancti à Filio, eâque additione symboli, Filioque. In tertio, de Incarnatione Filii, contra Nestorium, Eutychetem, aliosque, & de communicatione idiomatum, contra Ubiquistas. In quarto libro, de Christi anima, ejus scientia, ejus descensu ad inferos, & Patrum ibi detentorum liberatione. In sexto agit de Christo ùt mediane. In sexto agit de Christo ùt mediane.

tore, & de ejus merito.

Pontifice continétque quinque libros. In primo agit de Ecclefiæ regimine, an sit monarchicum, & quale sit: an Petro collatum? an etiam Paulo? In secundo probat Petrum Romæ suisse, ac sedem ibi sundâsse, & mortuum estisces ei in Ecclesiastica Monarchia successe in Ecclesiastica Monarchia succedere. In tertio agit de Antichristo, probatque, nondum venisse, & multo minus esse Romanum Pontificem, ut quidam hæretici impudenter asserunt.

Tum refellit sabulam de Jeanna Papissa. In quarto libro agit de potestate
spirituali Summi Pontificis, primò
in controversiis Fidei & morum dijudicandis, ubi errores aliquos nonnullis Pontificibus suisse falsò adscriptos,
ostendit: secundò in condendis legibus. Quærit posteà, an Christus jurisdictionem Ecclesiasticam soli Summo
Pontifici immediatè contulerit, an
Apostolis, an Episcopis? In libro
quinto agit de potestate temporali
Pontificis.

Quarta Controversia, est de Ecclesia Militante tum in Conciliis concongregata, tum sparsa toto orbe terrarum, continét que quatuor libros. In primo agit de Conciliis. Quid Concilium sit, quotuplex, an necessarium, quomodo convocandum sit, quot suerint, & qualia. In secundo de Conciliorum auctoritate, & infallibilitate, an sint supra Scripturas, an supra Pontisicem. In tertio agit de Ecclesia militante toto orbe

orbe diffusa, de Hæreticis, Apostatis, Schismaticis, Excommunicatis, Prædestinatis, non persectis, magnis peccatoribus &c. An Ecclesia sit semper visibilis, an errare, & desicere possit. In quarto agit de Notis Ecclesiæ.

Quinta Controversia est de membris Ecclesiæ militantis, continétque tres libros. In primo agit de Clericis, & ad quem pertineat electio Papæ, Episcoporum &c. De officiis Ministrorum, de distinctione Episcopi, & Presbyteri, de Cardinalibus, Chorepiscopis, Calibatu Sacerdotum, de bigamia, de decimis, de possessionibus Clericorum, eorumque immunitate. In secundo agit de Monachis, nempe de variis Ordinibus Religiosorum, de corum origine, confirmatione, votis; an bene emittantur à junioribus, etiam Parentibus invitis; de voto solemni, de habitu, & tonsura Monachorum, an possidere possint, an mendicare. In

In tertio agit de Laicis, sive sæcularibus, quæritque an politica potestas sit licita, an sit etiam in impiis, an possit leges condere, gladio punire, bella gerere, judicium serre de Religione. An possint hæretici tempora ibus pænis, at que etiam morte mulctari.

Sexta Controversia, est de Ecclesia existente in Purgatorio, habétque duos libros. In primo probat
existere Purgatorium. In secundo
agit de circumstantiis Purgatorii;
quæ animæ purgandæ sint, an ibi
mereri, vel peccare possint, an sint
certæ de tua salute: quissit locus
Purgatorii, qualis duratio, qualis
pœna, an ignis &c. an torqueantur
à Dæmonibus, an suffragiis juventur. Tandem agit de sunere.

Septima Controversia, est de Ecclesia triumphante, ac tribus libris explicatur. In primo agit de beatitudine, & canonizatione Sanctorum. An Sancti sint modò beati; an rectè

cano-

canonizentur; an Pontifex errare in hoc possit; an Sancti rectè colantur; an pro nobis orent. In secundo agit de cultu reliquiarum, & sacrarum Imaginum. In tertio agit de iis rebus, quibus Sancti à nobis coluntur, nempe de Templis, eorúmque forma, & sine, consecratione, ornatu; de peregrinationibus, votis, festis, vigiliis.

Tomi 2. Controversa sunt quinque.

PRima Controversia est de Sacramentis in genere, habet que libros duos. In primo agit Auctor de erroribus, & mendaciis Hæreticorum circa Sacramenta, de Sacramenti definitione, Institutione, fine, necessitate, Ministro, Ministri probitate, fide, intentione. In secundo agit de essicacia Sacramentorum, disserentia nostrorum Sacramentorum a Sacramentis veteris Legis, eorum charactere, numero, & cæremoniis.

Secunda Controversia est de Baptismo, & Confirmatione, habetque libros duos, In primo agit de Baptismi materia, forma, necessitate, Institutione, Ministro, subjecto, (ubi de Baptismo Parvulorum) side ad eum requisita, essectibus, differentia interipsum, & Baptismum Joannis, caremoniis. In secundo agit de Sacramento Confirmationis, nempe ejus vera Institutione, Materia, Forma, Essectu, Ministro, Caremoniis.

mento Eucharistiæ, ac sex habet libros. In primo agit de reali Christi præsentia in hoc Sacramento contra errores Hæreticorum, quos recenset & resellit ex Scriptura. In secundo eosdem resellit ex Patribus omnium temporum. In tertio solvit argumenta Hæreticorum, & agit de modo, quo Corpus Domini est in Eucharistia contra sententias aliquorum hæreticorum, & Catholicorum, & Tyrocinii Theologici.

de Transubstantiatione, quam firmat ex Patribus contra Hæreticos. In quarto agit de hujus Sacramenti permanentia, institutione, & constitutione, adecque de ejus materia, forma, ministro, effectu, præparatione ad ipsum requisita, usu sub una, & sub utraque specie, veneratione. In quinto agit de Missa, seu de Eucharistia, ut est Sacrificium, quale esse probat ex Scripturis, Traditionibus, Patribus, Liturgiis. In Sexto tandem agit de hujus Sacrificii effectibus, probatque ipsum esse propitiatorium, & impetratorium, adeóque prodesse vivis ac defunctis. Agit etiam de missa privata, solemníque ejúsque partibus &c.

Quarta Controversia, quæ est de extrema Unctione, Ordine, & Matrimonio, tres libros complectitur. In primo agit de Sacramento extremæ Unctionis, ubi de ejus institutione, materia, forma, &c. In secundo agit de Sacramento Ordinis. I

Intertio de Sacramento Matrimonii, de Polygamia, de solubilitate Matrimonii Infidelium, de Impedimentis, de causis Matrimonalibus.

Quinta Controversia est de Sacramento Pœnitentiæ, habétq; quatuor libros. In primo recenset mendacia hæreticorum circa Pœnitentiam, probat esse Sacramentum distinctum a Baptismo, ejúsque partes statuit. In secundo agit de Contritione & Attritione. In tertio agit de Confessione, cujus necessitatem probat ex Scripturis & Patribus. In quarto agit de Satisfactione.

Tertii, & ultimi Tomi controversia sunt quinque.

Prima est de gratia primi hominis, explicaturque unico libro, in quo Auctor agit destatu primi hominis, ejusque donis supernaturalibus, de Paradiso terrestri, de Cherubim ejus Custode, de arbore scientiæ boni & mali, & de ligno vitæ.

Secunda Controversia est de amis-

sione gratiæ, habétque libros sex. In primo agit Auctor de peccato in genere,& de discrimine mortalis à veniali. Insecundo agit de causa Peccati in genere, quam non esse Deum ostendit contra hæreticos. In tertio agit de peccato primi hominis, de ejus tentatione, de pœna ipsi inflicta, ejúsque poenitentia. In quarto agit de Peccato Originali, probatque illud esse in filiis Adæ, & esse verè peccatum, & docet quomodo contrahatur. In quinto refellit errores hæreticorum, & aliquorum Catholicorum circa peccatum originis. In fexto agit de pœna peccati originalis, quam sustinent in alia vita parvuli decedentes sine baptismo, & de pœna, quam ex tali peccato sustinemus in hac vita.

Tertia Controversia est de gratia, & libero arbitrio, eáque dividitur in sex libros. In primo agit Auctor de gratia gratum faciente, de Charitate, de Gratia gratis data, & de gratia actuali sufficienti, & essicaci. In secundo ostendit gratiam sufficientem omnibus dari, agitque de Prædestinatione & Reprobatione. Intertio agit delibero arbitrio. In quarto ostendit homini inesse liberum arbitrium adactiones civiles & externas. In quinto expendit, quæ sint vires naturales hominis in intellectu & voluntate, ac hujusmodi libertatem etiam in moralibus probat. In sextentandem hominis libertatem etiam in actibus salutaribus dari ostendit.

Quarta Controversia est de Justisitione, habétque libros quinque. In
primo agit de Fide justissicante, &
quærit, an sola Fides justissicet? In secundo agit de Justisia inhærente, seu
de formali causa justissicationis nostræ In tertio agit de incertitudine Justisiæ, & Prædestinationis. In
quarto agit de justisia operum, quorum necessitatem ad salutem probat.
Agit etiam de discrimine legis, & Evangelii, de vera libertate Christia-

na, de vera bonitate operum, quæ fiunt à Justis. In quinto agit de meritis Justorum, de honestate operationis sa a intuitu mercedis æternæ, de conditionibus ad merendum

requisitis.

Quinta, & ultima Controversia est de bonis operibus, & habet libros tres. In primo agit de oratione, ejusque naturam, utilitatem, necessitatem, & excellentiam ostendit. Exponit orationem Dominicam, affert conditiones requisitas ad impetrandum, agit de horis Canonicis, quarum usum, & cantum propugnat, quidque ad eas rite persolvendas requiratur, docet. In secundo agit de jejunio, ejúsque præceptum lege Divinâ & Ecclesiastica constitutum ostendit. Postea agit de Jejunio Quadragesimæ, & reliquis per annum. In tertio agit de Eleemofina, eámque solam non sufficere ad salutem docet, perutilem tamen esse ostendit, & aliquando præceptam. DiviDivitias tandem Christiano illicitas

non esse probat.

Hanc ego Controversiarum Card. Bellarm. Synopsim tibi exhibendam esse judicavi, ut uno velut intuitu universam serè materiam Polemicam sustrares, scirésque loca ipsa in quibus omnes prædictæ hæreses à tanto Doctore reselluntur. Quod si brevem, ac succinctam illarum consutationem habere velis, consule librum 7. Methodici apparatûs Petri Annati Congregationis DoctrinæChristianæ Præpositi Gen. Theologi pereruditi.

67. Disc. Jam scire velim quibus ex sontibus hac Theologia argumen-

ta sua depromat?

Mag. Ex iisdem, ex quibus sua petit Theologus speculativus. Interim verò advertere debet Polemicus, quis sit ille, cujus errores refellit. Si enim st Ethnicus, non utetur auctoritate Scripturarum, traditionum, aliorúmque hujus modi, que ille non admittit, sed argumentis petitis ex lumine ration is

testimonio Sybillarum, suorumq; sapientum, ex miraculis tot scriptorum
attestatione confirmatis, alissque hujusmodi, quæ negare non possit. Si sit
Hebræus, ex auctoritate Scripturæ,
suorum Doctorum, Rabinorum, prædictionibus jam verificatis, &c. Si sit
Hæreticus, ex auctoritate librorum
Scripturæ, quos non rejicit, veteris
Ecclesiæ, & antiquorum Patrum, ex
notis veræ Ecclesiæ, veræque doctrinæ, ex lumine ipso rationis, & ex eo,
quòd sæpè inter se pugnent, quæ docent hæretici-

Hæc Theologia non est omnibus Eeclesialticis necessaria, sed iis, qui insideles & hæreticos tenentur pro officio ab erroribus ad
veritatem & Fidem traducere; tum illis etiam, qui cum insidelibus aut hæreticis versantur, & cum eis sermonem de Religione
miscere velint, vel eos audire sine periculo perversionis. Sed de hac Theologia satis.

Breviorem Summam tradam reliqua-

TY.